

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ
МОДЕЛІ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ
ВІДНОСИН: ВИКЛИКИ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ
АСПЕКТИ»**

**1 ГРУДНЯ 2023 РОКУ
М. УЖГОРОД**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Ужгородський національний університет
Кафедра фінансів і банківської справи
Департамент фінансів Закарпатської обласної військової адміністрації
Закарпатський регіональний Центр СЕ і ГД НАН України
Львівський торговельно-економічний університет
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Мукачівський державний університет
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II

**ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ
ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ ВІДНОСИН:
ВИКЛИКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ**

**Збірник матеріалів
VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції
(1 грудня 2023 р., м. Ужгород)**

*До 60-річчя заснування економічного факультету
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Ужгород - 2023

*Затверджено
Вченою радою економічного факультету
Ужгородського національного університету,
протокол № 6 від 30.11.2023 року*

Редакційна колегія:

Варцаба В. І. – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»

Чубарь О. Г. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»

Огородник В. О. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»

Заславська О. І. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»

Кампо Г. М. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»

Мінкович В. Т. – ст. викладач кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»

- Т 65** Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Ужгород, 1 грудня 2023 р.). – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2023. – 315 с.

Збірник укладено за матеріалами VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти», яка відбулася 1 грудня 2023 р. у ДВНЗ «Ужгородський національний університет», з метою обміну інформацією, досвідом та результатами наукових досліджень з питань модифікації підходів щодо фінансово-кредитного забезпечення розвитку національної та регіональної економіки в реаліях війни та післявоєнного відновлення. Матеріали авторів містять різні точки зору з теоретичних та прикладних засад розвитку фінансової системи держави і регіонів та охоплюють проблемні питання соціально-економічного розвитку України в умовах децентралізації та євроінтеграції, впливу глобальних трансформаційних процесів на фінансову систему країни та функціонування суб'єктів фінансового ринку, модифікації бюджетної та податкової політики в умовах воєнного стану, актуальні аспекти формування зовнішньоекономічної та митної політики держави в реаліях часу, необхідність і перспективи розвитку оціночної діяльності та особливості фінансового менеджменту в період війни та відновлення національної економіки.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакція не завжди поділяє думку та погляди авторів. Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, назв, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

*Александр Соколов, аспірант
Роман Галушка, аспірант*

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», м. Полтава

НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕКООРІЄНТОВАНОГО БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА В УКРАЇНІ

Забезпечення належного рівня безпеки малого, середнього та великого бізнесу в Україні є передумовою підтримання його життєздатності в умовах численних викликів і загроз воєнного часу. Необхідність захисту бізнесу від несприятливих екзогенних та ендогенних чинників актуальна для будь-якого суб'єкта підприємництва як у кризові періоди, так і за сприятливої ринкової кон'юнктури [1]. Тому формування безпеко орієнтованого бізнес-середовища для підвищення економічної безпеки бізнесу з позицій захисного підходу – один із головних пріоритетів державної політики.

Сучасний бізнес характеризується як внутрішньою багатоплановістю, так і безліччю зовнішніх зв'язків на всіх рівнях – фінансових, виробничих, соціальних і т.д. Така відкритість є конкурентною перевагою, що дозволяє легко пристосовуватися до мінливих умов ринку, але вона ж призводить до уразливості бізнесу з точки зору його безпеки. Будь-який конфлікт із контрагентами (партнерами, конкурентами, державними органами) може породити ситуацію, яка загрожує бізнесу [2].

Формування економічної безпеки бізнесу має забезпечувати сприятливі умови функціонування підприємства при прийнятних витратах на її забезпечення. Важливу роль у стимулюванні підприємницької діяльності та формуванні економічної безпеки бізнесу відіграє державна політика розвитку сприятливого бізнес-середовища [3], котра має бути спрямована на створення цивілізованих конкурентних умов стабільної діяльності господарюючих суб'єктів.

За результатами опитування Європейської Бізнес Асоціації [4] переважна більшість суб'єктів бізнесу України в умовах війни працює з обмеженнями, що суттєво впливає на ключові показники їхньої економічної безпеки. Наразі більшість підприємців відчувають різке зниження попиту та проблеми із замовленнями через невпевненість потенційних споживачів у доцільності витрачання грошей у такий невизначений час. Через руйнування інфраструктурних об'єктів, бойові дії та обстріли всієї території України вагомими для переважної більшості суб'єктів бізнесу є логістичні проблеми.

Утім, відповідно до результатів дослідження Info Sapiens [5], основною перешкодою для підприємств залишається високе податкове навантаження. Його зменшення у кризових умовах є найбільш очевидним та дієвим рішенням держави, спрямованим на підтримку бізнесу. У цьому напрямку було здійснено багато кроків, проте багато з них були несвоєчасними та суперечливими.

Суттєвими системними загрозами щодо функціонування та розвитку бізнесу в Україні є інституційні деформації, котрі виникли при формуванні конкурентного середовища, а наявність проявів монополізму веде до створення нерівних умов функціонування на ринку. Зазвичай така ситуація може бути виправлена за рахунок ефективної антимонопольної політики органів державного управління. Проте за високого рівня корупції, у тому числі в системі державного управління, формуються системні ризики для економічної безпеки бізнесу (сприяння афільованим структурам; кримінальне лобіювання; інвестування за рахунок державного бюджету; створення псевдопідприємств спорідненими особами до осіб представників органів державної влади та управління та ін. [6]).

Таким чином, наявність значної кількості системних загроз економічній безпеці бізнесу зумовлює необхідність створення нового формату бізнес-середовища на основі концептуальних положень економічної безпекології.

Список використаних джерел:

1. Онищенко С.В., Маслій О.А. Міжнародні індексні системи оцінки бізнес-середовища в Україні. *Фінансовий простір*. 2020. №3 (39). Р. 168-179.
2. Варналій З.С., Васильців Т.Г., Іляш О.І. Економічна безпека суб'єктів підприємництва. Чернівці: Технодрук, 2020. 426 с.
3. Onyshchenko S., Maslii O., Ivaniuk B. The Impact of External Threats to the Economic Security of the Business. *7th International Conference on Modeling, Development and Strategic Management of Economic System: Collection of scientific articles*. Atlantis Press, Paris, France, 2019. С. 156–160.
4. Прогнози бізнесу на 2024 рік. *Європейська Бізнес Асоціація*. URL: <https://eba.com.ua/research/doslidzhennya-ta-analityka/>
5. Звіт про дослідження мікро-, малого і середнього підприємництва. *Info Sapiens*. URL: https://www.sapiens.com.ua/publications/socpol-research/135/Info%20Sapiens_CIPE_report.pdf
6. Маслій О.А. Вплив системних загроз економічній безпеці України на конкурентоспроможність національної економіки. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2019. №. 36. С. 91-97. URL: <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2019/36-2019/36-2019.pdf#page=91>

*Василь Туряниця, здобувач освітнього ступеня магістр
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород
Науковий керівник: Огородник В.О., к.е.н., доцент*

РИНОК НЕРУХОМОСТІ В ПЕРІОД НЕСТАБІЛЬНОСТІ

У 2022 році Україну стурбувала четверта за лічильником економічна криза після невеликого періоду економічного розквіту у 2000-х. Як і в усіх інших ситуаціях такого роду, вона вразила як будівельну сферу, так і ринок нерухомості. Змінюються лише механізми впливу, тривалість негативних тенденцій, а також реакція самого ринку на кризу. Останні економічні труднощі в Україні відрізнялися за характером: у 2008 році це була світова фінансова криза, у 2014 році – анексія Криму та збройний конфлікт на сході країни, у 2020 році - пандемія коронавірусу, у 2022 році – повномасштабне вторгнення росії в Україну.

Першими, хто реагує на будь-яку кризу, є покупці на ринку нерухомості. Треба взяти до уваги, що схожість криз на ринку нерухомості не обмежується лише динамікою попиту. Основним аспектом відмінностей є реакція забудовників та власників нерухомості. У 2008 році зменшення попиту призвело до скорочення обсягів будівництва, замороження до 40% проектів і зняття об'єктів з продажу власниками через різке падіння цін. З початком 2022 року ринок нерухомості майже повністю зупинився. Ще однією відмінністю є динаміка цін: якщо під час криз 2008, 2014 і 2020 років ринок реагував зниженням цін, то тепер ситуація відрізняється в залежності від регіону.

Вплив воєнних дій на ринок нерухомості залежить від різних факторів, таких як географічне розташування, тип нерухомості, рівень попиту та пропозиції і т. д. Значна кількість внутрішньо переміщених осіб і руйнування міст та населених пунктів через військові дії суттєво вплинули на ринок нерухомості в Україні.

Отже, російське вторгнення на територію України призвело до того, що мільйони українців змушені були змінити своє місце проживання. Деякі виїхали за кордон, а інші мігрували до регіонів, де не ведуться активні воєнні дії, таких, наприклад, як Закарпаття, яке виступає як безпечний тиловий регіон.